

Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten

Inleiding

Eind januari 2025 heeft de Eerste Kamer de Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten aangenomen (hierna: Wet PARTA). De wet vormt een belangrijke stap in het verder professionaliseren van de lokale aanpak van radicalisering en terrorisme in Nederland. Het biedt duidelijkheid over taken, verantwoordelijkheden, grondslagen voor multilaterale gegevensverwerking en waarborgen voor gegevensbescherming die aansluiten bij de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De wet treedt op 1 juli 2025 in werking.

Wat regelt de wet?

- De Wet PARTA legt de burgemeester de wettelijke taak op om te zorgen voor de instandhouding van een casusoverleg voor de persoonsgerichte aanpak van radicalisering en terroristische activiteiten ('zogenoemde regiefunctie'). Dat wil zeggen dat er een structuur dient te zijn voor overleg indien zich gevallen voordoen die bespreking behoeven. Voor de inrichting van deze verplichting kan door (kleinere) gemeentes ondersteuning worden gezocht in de ervaring en faciliteiten van grotere gemeentes en/of regionale Zorg- en Veiligheids-huizen
- De Wet PARTA regelt ook de juridische grondslag voor de gegevensuitwisseling, inclusief zogenoemde bijzondere persoonsgegevens, tussen organisaties die betrokken zijn bij een casus. De burgemeester en het college van B&W, Politie, het Openbaar Ministerie, het Openbaar Ministerie, Reclasseringsinstellingen en de Raad voor de kindbescherming zijn aangewezen als reguliere deelnemer. De weegploeg kan toestaan dat derden op incidentele basis aan het casusoverleg deelnemen, indien zij over deskundigheid beschikken die noodzakelijk is bij de aanpak van een specifieke casus en zij gelet op hun wettelijke of publieke taken en bevoegdheden een rol kunnen spelen bij het opstellen, uitvoeren of evalueren van het integrale plan van aanpak. Denk aan partijen uit de zorg, welzijnsorganisaties, onderwijsinstellingen, bepaalde partijen uit het veiligheidsdomein (AIVD, Koninklijke Marechaussee of de NCTV), deskundigen van een hogeschool of ander kennisinstituut die met hun expertise bijdragen aan het plan van aanpak
- Het voorstel regelt ook diverse aanvullende waarborgen voor een goede bescherming van de persoonsgegevens die door de casusoverleggen worden verwerkt. Deze vormen een aanvulling op de rechten en plichten uit de AVG, die nu al van toepassing zijn.

Hoe verhoudt de wet zich tot de bestaande praktijk?

De wet continueert en codificeert de bestaande praktijk van de persoonsgerichte aanpak radicalisering. Deze is nu gebaseerd op het modelconvenant dat vaak op lokaal niveau nog is aangevuld met de lokale werkwijze en afspraken op onderwerpen als informatiebeveiliging, de wijze waarop informatie tot de weegploeg komt en de wijze waarop deze wordt verwerkt. De wet PARTA vervangt het modelconvenant. Het modelconvenant komt dus te vervallen. Ook sluit de wet inhoudelijk zoveel mogelijk aan bij de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS). Hieronder vallen de Zorg- en Veiligheidshuizen.

Rol burgemeester

De wet regelt dat de burgemeester verantwoordelijk is voor de instandhouding van een casusoverleg voor de persoonsgerichte aanpak van radicalisering en terroristische activiteiten (hierna aangeduid als «casusoverleg»), artikel 2 lid 1. Van belang is dat er een overlegstructuur voorhanden is op het moment dat zich een casus voordoet. Voor de inrichting van deze verplichting kan door (kleinere) gemeentes ondersteuning worden gezocht in de ervaring en faciliteiten van grotere gemeentes en/of regionale Zorg- en Veiligheidshuizen.

Casusoverleg

Wanneer signalen over mogelijke radicalisering bij OM, politie en/of gemeentes binnenkomen, kunnen deze worden besproken in het casusoverleg. Dat is een multidisciplinair overleg waarin op

basis van een gedeeld beeld *afstemming* plaatsvindt van maatregelen ten aanzien van personen die in verband kunnen worden gebracht met radicalisering of terroristische activiteiten. Dit kunnen personen zijn die (dreigen te) radicaliseren of uit willen reizen of zijn teruggekeerd. Hiervoor worden er persoonsgegevens verwerkt. Deze gegevens mogen alleen worden verwerkt indien dit:

- noodzakelijk is voor de uitoefening, afstemming en coördinatie van de inzet van hun wettelijke taken en bevoegdheden en daaraan gerelateerde noodzakelijke werkzaamheden op het terrein van strafrechtelijke en bestuursrechtelijke handhaving;
- noodzakelijk is voor begeleiding en zorg- en hulpverlening in het belang van het voorkomen, verminderen en bestrijden van radicalisering en terroristische activiteiten.

Deelnemers van het casusoverleg treden niet in elkaars bevoegdheden. De Wet PARTRA creëert nadrukkelijk geen nieuwe bevoegdheden voor deelnemers aan het casusoverleg. Er worden geen beslissingen door het casusoverleg als geheel genomen over de maatregelen bij personen of de aanwending van bevoegdheden door deelnemende partijen. De beslissing over de inzet van eigen bevoegdheden blijft exclusief bij elke deelnemer zelf berusten. Bedoeling is wel dat het casusoverleg als geheel, dus in gezamenlijkheid, een plan van aanpak opstelt en de te nemen maatregelen afstemt.

- De wet schrijft voor wie deelnemers zijn van het casusoverleg en voor welke wettelijke taken zij deelnemer zijn (artikel 3 lid 1);
- De deelnemers van het casusoverleg zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de verwerking van persoonsgegevens in het casusoverleg (artikel 12).
- De wet regelt dat naast deze deelnemers ook incidenteel derden kunnen aansluiten indien deze derden over deskundigheid beschikken die noodzakelijk is bij de aanpak van een specifieke casus en zij een rol kunnen spelen bij het opstellen, uitvoeren of evalueren van het integrale plan van aanpak. De weegploeg (burgemeester, OM en politie) kan daartoe beslissen. De incidentele deelnemer dient daarbij alle wettelijke waarborgen over gegevensverwerking in acht te nemen (artikel 3 lid 3)
- De wet regelt welke categorieën persoonsgegevens mogen worden verstrekt ten behoeve van het casusoverleg (artikel 4 en artikel 8).
- De wet regelt daarnaast de werkwijze van het casusoverleg en informatieverstrekking ten behoeve van het casusoverleg (artikel 6).

Voorwaarden voor bespreking in het casusoverleg

Of iemand moet worden besproken, wordt bepaald door de weegploeg, die bestaat uit de politie, het Openbaar Ministerie en de burgemeester van de gemeente van verblijf. Niet alleen deze reguliere deelnemers maar ook derden kunnen signalen van mogelijke radicalisering bij de weegploeg aanleveren (artikel 5, tweede lid). Te denken valt aan lokale partners uit het zorg- en veiligheidsdomein, andere overheidsinstanties, of ongeruste burgers.

Bij het inschatten, bespreken en beoordelen van (signalen van radicalisering met betrekking tot) een persoon dient gebruik te worden gemaakt van objectieve criteria. Dit is verplicht op grond van artikel 5, derde lid. De weegploeg houdt rekening met *onder meer* de volgende criteria, die zijn neergelegd in artikel 5, derde lid;

- de mate waarin betrokkene bereid is geweld toe te passen of te propageren,
- de mate waarin betrokkene vasthoudt aan extremistische denkbeelden,
- zijn sociale relaties,
- de mate van identificatie met een extremistische groep of ideologie, en
- zijn zelfredzaamheid.

Deze criteria vormen geen checklist die kan worden afgevinkt of die uitpuutend kan zijn. Het gaat om de algehele afweging waarbij de hoofdvraag is of een persoon een (potentieel) gevaar vormt voor de (nationale) veiligheid doordat hij radicale opvattingen combineert met het (in)direct legitimeren van geweld, of de bereidheid heeft om activiteiten te verrichten die de democratische rechtsorde ondermijnen. Hierbij moet sprake zijn van een unanieme en eensluidende beoordeling om een melding naar het casusoverleg te brengen.

Wijze van informatiehuishouding en waarborgen

Sinds de invoering van de AVG zijn er tussen de deelnemers van het casusoverleg al afspraken gemaakt over het zorgvuldig delen en verwerken van persoonsgegevens. De Wet PARTA en het onderliggende besluit gegevensverwerking in de persoonsgerichte aanpak van radicalisering en terroristische activiteiten vormen een wettelijke verankering van de werkwijze uit het bestaande modelconvenant. De wet regelt in de artikelen 13 t/m 19 de wijze van informatiehuishouding en waarborgen die moeten worden getroffen.

- Artikel 13 (autorisaties en betrouwbaarheidsvereisten): uitsluitend geautoriseerde personen hebben toegang tot de systemen waar persoonsgegevens worden opgeslagen. Zijn moeten in bezit zijn van een verklaring omtrent het gedrag. Een derde die op incidentele basis deelneemt, wordt niet geautoriseerd voor de toegang tot de systemen waarin de deelnemers gezamenlijk persoonsgegevens verwerken.
- Artikel 14 (informatiebeveiliging en logging): de systemen moeten adequaat beveiligd zijn.
- Artikel 15 (rechtmatigheidsadviescommissie): de deelnemers stellen een gezamenlijke *landelijke* rechtmatigheidscommissie in die tot taak heeft de rechtmatigheid van de verwerking van persoonsgegevens in de casusoverleggen structureel te beoordelen en om voorstellen aan het casusoverleg te doen om onrechtmatigheden op te lossen. Het onderliggende besluit regelt de aanstelling van leden, werkwijze en samenstelling van de commissie;
- Artikel 16 (gegevensbeschermingsaudits): het casusoverleg voert periodiek privacy audits uit.
- Artikel 17 (geheimhouding): voor personen die betrokken zijn bij de werkzaamheden van het casusoverleg geldt een geheimhoudingsplicht;
- Artikel 18 (jaarverslag): het casusoverleg maakt een jaarverslag op en publiceert die online.
- Artikel 19 verwijst naar het onderliggende besluit en de verdere uitwerking van de waarborgen in dat besluit.

Wat is nieuw?

- Elke deelnemer benoemt een of enkele personen als lid van de **rechtmatigheidsadviescommissie**, op basis van deskundigheid en ervaring op het gebied van de toepasselijke wetgeving inzake gegevensverwerking en de werking van de casusoverleggen. Deze Commissie is lokaal werkzaam en kan ter uitoefening van haar taak, bedoeld in artikel 15 van de wet, *adviseren op verzoek van de deelnemers aan een casusoverleg of op eigen initiatief*. De deelnemers aan een casusoverleg zorgen ervoor dat de rechtmatigheids-adviescommissie daartoe naar behoren vooraf wordt betrokken bij in ieder geval nieuwe verwerkingswijzen en wijzigingen daarvan. (zie artikel 13 – 15 van het onderliggende besluit)
- Elke gemeente moet, namens de deelnemers aan het casusoverleg, een **contactpunt** hebben waar betrokkenen hun rechten op grond van de AVG kunnen uitoefenen (zie artikel 2, 3, 4 en 5 onderliggende besluit);
- Medewerkers die worden ingezet in het casusoverleg of voor de werking en de leden van de rechtmatigheidsadviescommissie krijgen **passende opleidingen en trainingen** ter bevordering van hun kennis en vaardigheden op het gebied van (zie artikel 17 onderliggende besluit):
  - o een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens;
  - o de regels die op het casusoverleg van toepassing zijn;
  - o de werkprocessen van het casusoverleg;
  - o methoden en technieken van informatieanalyse;
  - o informatiebeveiliging;
  - o data-ethiek.

Verschillen met Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS)

Als gebruik wordt gemaakt van de kennis en kunde van het Zorg- en Veiligheidshuis is het van belang om te benadrukken dat de Wet PARTA een zelfstandig wettelijke kader biedt voor de persoonsgerichte aanpak radicalisering. Deze aanpak hoort dus nadrukkelijk gescheiden te zijn van de andere aanpakken die het Zorg- en Veiligheidshuis faciliteert.

Verschillen:

- Artikel 9 - De termijn voor vernietiging/anonimisering van de verwerkte persoonsgegevens is bij de WGS vijf jaar na de *eerste* verwerking. In wet PARTA is dat vijf jaar na de *laatste* verwerking. Er is geen uitzonderingsgrond.
- Artikel 18 - Het jaarverslag hoeft geen apart document te zijn maar kan worden onderbracht bij een ander samenhangend jaarverslag. Bijvoorbeeld het jaarverslag van het Zorg- en Veiligheidshuis of het gemeentelijk jaarverslag inzake openbare orde en veiligheid.

Wat betekent dit voor mijn organisatie?

De wet PARTA ziet voor een groot deel op regels over het verwerken van persoonsgegevens. Vraag voor de implementatie daarom hulp aan een privacy officer of Functionarisgegevensbescherming (FG).

Situatie 1 - Er is een lokale aanpak waarbij gebruik wordt gemaakt van de faciliteiten van het Zorg- en Veiligheidshuis

- 1) De wet PARTA vervangt het modelconvenant. Het modelconvenant komt dus te vervallen.
- 2) Leg vast dat de burgemeester gebruik maakt van (de faciliteiten van) het Zorg- en Veiligheidshuis voor de instandhouding van het casusoverleg;
- 3) Overleg met het Zorg- en Veiligheidshuis of er nadere samenwerkingsafspraken of nadere procesafspraken moeten worden gemaakt die nu niet worden ondervangen door de Wet PARTA of het onderliggende besluit.
- 4) Herschrijf bestaande werkprocessen in navolging van de wet PARTA en het onderliggende besluit.
- 5) Stel het contactpunt open.
- 6) Bied betrokken medewerkers opleidingen en trainingen aan om hun kennis en vaardigheden over omgang met persoonsgegevens te verdiepen.

Situatie 2 - Er is een lokale aanpak waarbij geen gebruik wordt gemaakt van een convenant en niet van de faciliteiten van het Zorg- en Veiligheidshuis

- 1) Vergelijk bestaande (werk)processen met de Wet PARTA en het onderliggende besluit.
- 2) Pas de bestaande (werk)processen aan met de werkwijze zoals voorgeschreven in de Wet PARTA en het onderliggende besluit.
- 3) Stel het contactpunt open.
- 4) Bied betrokkenen medewerkers opleidingen en trainingen aan om hun kennis en vaardigheden over omgang met persoonsgegevens te verdiepen.

Situatie 3 - Er is een lokale aanpak waarbij wel gebruik wordt gemaakt van een convenant en niet van de faciliteiten van het Zorg- en Veiligheidshuis

- 1) De wet PARTA vervangt het modelconvenant. Het modelconvenant komt dus te vervallen.
- 2) Vergelijk bestaande (werk)processen met de Wet PARTA en het onderliggende besluit.
- 3) Pas de bestaande (werk)processen aan met de werkwijze zoals voorgeschreven in de Wet PARTA en het onderliggende besluit.
- 4) Stel het contactpunt open.
- 5) Bied betrokkenen medewerkers opleidingen en trainingen aan om hun kennis en vaardigheden over omgang met persoonsgegevens te verdiepen.

Overzicht waarborgen (verschillen met WGS zijn gemarkeerd)

Onderstaand overzicht komt uit de Memorie van toelichting.

Waarborgen	Onderhavige wet	WGS
 Toezicht		
Rechtmatigheidsadviescommissies voor de structurele beoordeling van nieuwe en gewijzigde verwerkingen en met aandacht voor het tegengaan van discriminatierisico's	Art. 15	Art. 1.8, zesde lid, WGS en art. 1.13, 1.14, 1.15 BGS (Besluit gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden)
Onafhankelijke privacy audits voor rechtmatigheidscontrole, waarvan de resultaten aan de AP moeten worden gezonden	Art. 16	Art. 1.10 WGS en art. 1.18 BGS
Coördinerend functionaris gegevensbescherming	Art. 12, tweede lid	Art. 1.4, tweede lid, WGS
Onafhankelijk toezicht en handhaving door de AP i.v.m. naleving van de wet, amvb en AVG (o.a. corrigerende maatregelen, bestuursdwang, dwangsom of bestuurlijke boetes)	Art. 6, derde lid, 14, 15, 16, 18 Uitvoeringswet AVG, art. 58 en 83 AVG, art. 5:32 Awb	Art. 6, derde lid, 14, 15, 16, 18 Uitvoeringswet AVG, art. 58 en 83 AVG, art. 5:32 Awb
 Dataminimalisatie en opslagbeperking		
Limitatieve opsomming welke categorieën gegevens de deelnemers gezamenlijk mogen verwerken	Art. 4 en art. 2, tweede lid	Art. 2.4, 2.12, 2.22, 2.30 WGS en art. 2.15 BGS
Termijn voor vernietiging of anonimisering van de verwerkte persoonsgegevens: 5 jaar	Art. 9: 5 jaar na laatste verwerking,* zonder uitzondering	Art. 1.8, zevende lid: 5 jaar na 1 ^e verwerking,* wel uitzondering (art. 1.16 BGS)
Verbod op verwerking van bijzondere categorieën persoonsgegevens en gegevens over nationaliteit	-	Verwerking van bijzondere categorieën persoonsgegevens in principe verboden. Bovendien een verbod op de verwerking van gegevens over nationaliteit (art. 1.9 BGS)
 Doelbinding		
Omschrijving doeleinden samenwerkingsverbanden, telkens met koppeling aan noodzaak voor de taken van deelnemers	Artikel 2, tweede lid	Art. 2.2, 2.10, 2.17, 2.25 WGS
 Kwaliteit		

Plicht tot opleidingen en trainingen over gegevensverwerking	Artikel 17 Amvb	Art. 1.17 BGS
Verplichting om zorg te dragen voor juiste persoonsgegevens	Art. 5, eerste lid, onder a, AVG	Art. 5, eerste lid, onder a, AVG
Kwaliteitstoetsen in de gegevensverwerking	Art. 5, derde lid	Art. 2.6(2), 2.7(2), 2.14, 2.23(3), 2.31(2)
Terugmeldingsplicht van onjuistheden	Art. 10	Art. 1.9(4) en amvb
 Integriteit en vertrouwelijkheid		
Verplichting tot adequaat beveiligingsniveau	Art. 32 AVG	Art. 32 AVG
Vereisten aan de screening van medewerkers	Artikel 12 amvb	Art. 1.8, derde lid, WGS en 1.11 BGS
Binding aan Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)	Art. 14, eerste lid	Art. 1.8, achtste lid, WGS
Limitatieve omschrijving van degenen die autorisaties krijgen tot de systemen	Art. 13, eerste lid, wet	Art. 1.8, tweede lid, WGS
Plicht tot periodieke beoordeling van de autorisaties	Artikel 14, eerste lid, en §9.2.5, 9.2.5.2 en 9.2.5.3 BIO	Art. 1.8, achtste lid, WGS en §9.2.5, 9.2.5.2 en 9.2.5.3 BIO
Verplichting tot logging, zodat controleerbaar is of de gegevensverwerking rechtmatig is, onder meer in de audits.	Art. 14, tweede lid	Art. 1.8, vierde lid, WGS en art. 1.12 BGS
Geheimhoudingsplicht	Art. 17	Art. 1.11 WGS
Aanwijzing contactpunt voor nakoming meldplicht datalekken	Artikel 4 amvb	Art. 1.4 BGS
 Transparantie		
Informereren betrokkene over gegevensverwerking	Art. 14 AVG	Art. 14 AVG
Jaarverslag van het samenwerkingsverband	Art. 18 wet	Art. 1.12 WGS
Verplichting tot aanwijzen contactpunt voor betrokkenen om rechten uit te oefenen	Art. 11, vierde lid	Art. 1.4, vierde lid
 Rechtsbescherming		
Aanwijzing van een contactpunt binnen het samenwerkingsverband waar betrokkenen hun rechten op grond van hoofdstuk III AVG kunnen uitoefenen, zoals verzoeken om inzage, correctie of gegevenswissing	Artikelen 2 en 3 - amvb	Art. 1.4, vierde lid, WGS en art. 1.2 BGS
Mogelijkheid bezwaar/beroep tegen besluit van contactpunt op AVG-verzoek (doeltreffende voorziening in rechte)	Artikel 1.3 concept-amvb en art. 34 Uitvoeringswet AVG, hfd. 8 Awb en art. 79 AVG	Art. 1.2 BGS en art. 34 Uitvoeringswet AVG, hfd. 8 Awb en art. 79 AVG